

MS "NORDVARD":

Fra vraket av M/S "Nordvard", fotografert ca 1992 av Kai Garseg og viser rattet på losbroen. Det gir et tydelig inntrykk av slagsiden og de dårlige forholdene med mørke og elendig sikt. Foto via Erling Skjold (på bildet).

433 skvadron minela rundt Horten, mens de fire fra 427 skvadron minela Eidangerfjorden ved Brevik. Fire miner falt på Sandøya der noen eksploderte. Tre fly fra 429 skvadron minela ved Sandefjord. Det fjerde ble skutt ned og braste inn i Jahres Kjemiske Fabriker og eksploderte. Tyskerne trodde det var bombeangrep mot tankeren "Kattegat", lasteskipet "Basel" og taubåten "Rosfjord" som lå i Sandefjord.

61 "Lancaster" fly

No. 5 Group av Bomber Command skulle bombe "Köln" og andre skip med 68 firemotors fly av typen "Lancaster". Noen kom ikke av gårde, andre gjorde vendereis før de kom fram, så i alt deltok det 61 "Lancaster" fly, samt en tomotors "Mosquito" som stiftinner.

Tåke over England var ikke noe problem denne gangen, så 37 fly i hovedstyrken som skulle til Horten, kom fra alle flyplassene til 54, 55 og 56Base. De tok av mellom kl. 19.30 og 20.00, fløy skvadronvis direkte over Nordsjøen til Lindesnes og over fjellene, eller litt lenger øst og rett opp Oslofjorden. Alle fløy forbi Horten for så å vende og samle seg i Kongsbergområdet. "Mosquito"en lå litt foran. Den skulle lete etter "Köln" og andre mål, slippe lysbluss ved dem som

skulle ligge å brenne på sjøen. Fly fra 83. og 97. skvadron skulle så gå inn kl. 23.30 å følge opp med flere lysmarkeringer. Flyene hadde i tillegg 10 stk. 450 kilos bomber hver. De andre skulle så komme inn å slippe halvparten av bombelasten, for deretter å vende tilbake og slippe resten. De hadde fra 11 stk. 450 kilos og et par 225 kilos bomber til 14 stk. 450 kilos bomber. Da man regnet med fullmåne og

ke direkte til England der de landet neste dag mellom kl. 02.30 og 03.00. "Köln" hadde kl. 23.55 lettet anker og gått nordover mot Drøbak.

"The secondary force" besto av 24 "Lancaster" bombefly. Disse kom alle fra 53Base og tok av på samme tid som de overnevnte, fløy samme rute og startet bombingene av skip rundt Moss til samme tid, altså kl. 23.30. Her skulle 53Bases

og det tredje ble oppdaget for sent ("Köln"?). Et lite skip var også observert, men var senere forsvunnet ("Lauting"?). Det ble sluppet i alt 126 tons bomber; de fleste tydeligvis rundt skipet nær Kambo.

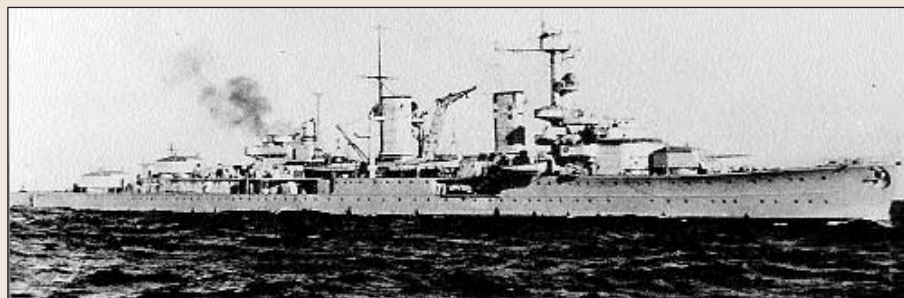
Flere skip i Mossesundet

Etter tyske beretninger å dømme må "Mosquito"en ha vært over Moss også, og ha fløyet rundt som en strikkball. Tyskerne oppfattet det som at det var ca. 200 tomotors og firemotors fly som angrep. De var observert å samle seg i Porsgrunn-Kongsbergområdet, og at de kretset lenge rundt før de angrep i små og middelstore formasjoner. Innimellom ble det sluppet miner fra andre fly.

Hva fantes så av skip i området? Nord og øst for Horten lå ubåtene U735 og U682, samt tankeren "Holmengraa". I Moss lå "Pommern" og A/S Moss Værfts flytekran ved Værlebryggen, mens taubåten "Herløvfjord" og lastebåtene "Olga Traber" og "Undine" lå ved verftet og Sundbryggene. Utenfor Moss Aktiemøller lå "Nordvard" og nær Kambo "Angamos", samt mineskipet "Lauting" trolig mellom dem.

Ved Horten ble ubåten U735 og tankerskipet "Holmengraa" senket, mens U682 ble skadet. I Mossesundet ble "Nordvard" senket og kl. 23.30 ble "Angamos" truffet i ankerspillet på bakken, og en 2cm Flakkanon gikk over bord. For ikke å synke ble skipet rent på grunn. Det var observert 40-50 bombenedslag fra 10 til 15 meter fra skipet.

"Angamos" ble bygget av Aalborg Værft for Chile, men ble ved sjøsettingen i 1941 registrert på verftet og slept til Limfjorden for opplag. 24. november 1944 ble det besluttet av tyskerne for ombygging til trosskipskran, men ble sabotert. Skipet ble derfor slept av "Jasmund" til Norge for å gjøres ferdig, noe som foregikk ved A/S Moss Værft & Dokk etter at den var slept dit. 10. april 1945 gikk den til Oslo for dokksetting og kom til Værlebryggen 16. april, der den tok inn tropper, biler, hester, hestekjøretøyer og ca. 25 fanger før den gikk sydover kl. 23.30.

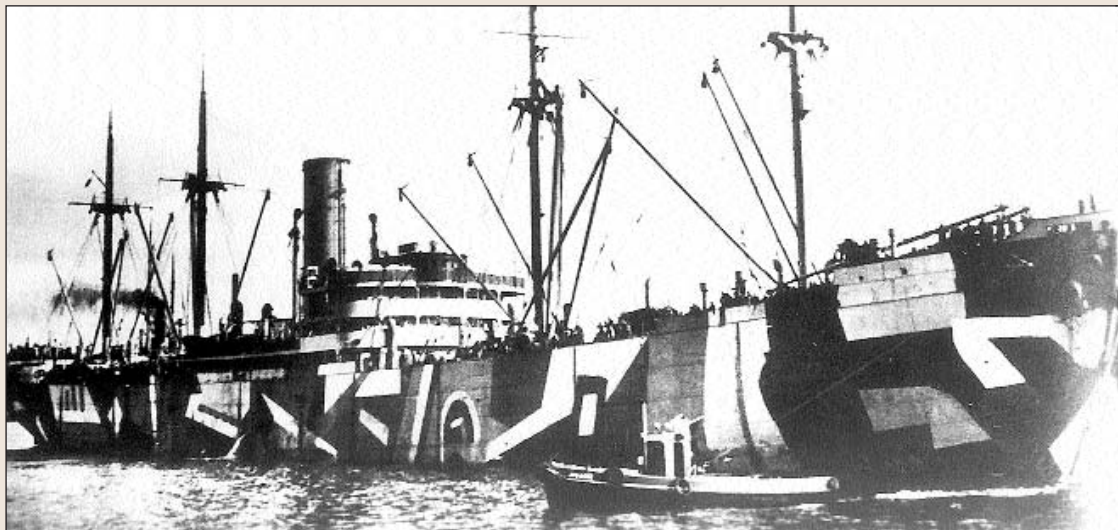

KRYSSEREN "KÖLN" som ble forsøkt bombet tre ganger i løpet av desember 1944 i Oslofjorden. Her fotografert i 1940. Ble senket av amerikanske fly 30. mars 1945.

skyfri himmel var lysbluss i fallskjerm for å lyse opp målene sløffet. Dette var en tabbe. Skyene gjorde at de ikke med sikkerhet fant sine mål, dessuten ble lysblussene sluppet for sent og blendet bombesikteren. "Köln" fant de ikke. Den hadde sent på ettermiddagen flyttet til vest av Bevøya. Det ble sluppet 204 tons bomber uten beviselige treff. Flyene vendte tilba-

"Master Bomber" ligge foran de andre og lete opp skip. Først på Værla og så nord for byen, nær Kambo. Dette flyet skulle slippe lysmarkører samt lede angrepet. Det ser ut som om dette flyet kom fra 467 australske skvadron. Ellers var fly fra 463 australske skvadron samt de britiske 9., 50. og 61. skvadron med. Som sine venner ved Horten slapp de bomber fra høyder mellom 1830 og 2900 meter. De hadde de samme problemene med å finne skip. Også her ble det bemerket at markørlysene ble sluppet for sent og for langt fra målene. Skip som lå ved kai eller verft var det forbud mot å bombe. Det ble bombet både nord og syd for markørlysene.

Noen mente å ha sett treff og svart eller hvit røyk, men ingen så flammer. En mente å ha sett tre skip hvorav det siste var en krysser. Det første lå for nær Moss ("Nordvard"?), det neste ble bombet ("Angamos"?).

DS "DONAU": Transportskipet som i mai 1941 brakte sjøfolkene fra "Nordvard", "Filefjell" og "Morviken" til Oslo etter at de hadde vært innoen flere fangeleire. "Donau" fikk tilnavnet "slaveskipet", men fraktet bare tropper og fanger som alle andre skip i den farten.